

Lebegés

Kari Gorčanec

Magasan a Gospodarsko Razstavišče fölött játékosan lebegett, lobogott a vörös zászló, alatta, körötte nyüzsgött a sok ember, és a két lány hallgatva ült a szökőkút párkányán. Némán bámulták a vasárnap délutáni rajzást, némán és mozdulatlanul, mint-ha a hosszú, délutáni séta teljesen ki-merítette volna őket.

Különösen Angela látszott fáradtnak. Két keze egymáshoz tapadva feküdt az ölében — egész, önmagába forduló lény, petyhüdt arcvonásai csupa kishitű csüggedés.

Úgy ültek ott, hogy az ember azt hitte, holnap reggelig sem mozdulnak meg ültőhelyükből —, és valóban nem sokat törődtek volna vele, ha így történik. Hallgatásuk folytatása volt a délutáni történeteknek. Még most sem szólaltak volna meg, ha a hangszóróban föl nem csendül a szökőkút medencéjébe dobott három pénzdarabról szóló dal.

Angela összerezzent, és a hangszóró felé fordult, mintha szemével is hallani akarta volna a melódiát.

— Láttad ezt a filmet?

Mária gondolatai még távol jártak, értetlenül nézett rá.

— Melyik filmet?

— Hát azt, amelyikben ezt a dalt játszották.

Mária csak rázott egyet a fején, és újra az előbbi irányba nézett.

— Tegnap este láttam... — sóhajtott Angela fáradtan. Nem nagyon tetszett neki a film, nem is került a hatása alá, pedig mindenki tudta, hogy a szerelmes históriáktól mindig megilletődik.

Mária érdeklődve pillantott rá. Kizökkentette álmodozásából. Biztos, hogy Angelával történt valami, hogy újra történt valami... Annak idején néhány hónapig együtt laktak, s Mária-ának volt alkalma kiismerni hálótársát, így hát következtetéseinek megvolt az alapja. Sőt. Majdnem biztosra vette, hogy tudja, mi az oka Angela lehangoltságának. Moziban volt... Már pedig nem szokott egyedül moziba járni. Jegyet sem vált magának sohasem. Mint az ünneplőbe öltözött járókelők lüktető, élő folyama, úgy nyomakodtak egymás mögött Mária gondolatai, miközben az elmúlt éjszaka szereplőinek nyomát kereste Angela szemében. Látta a rozzant, külvárosi mozi. Biztosan az utolsó sorban ültek, nézték a két óráig tartó szerelmi történetet, hallgatták a három, szerencsét hozó pénzdarabról szóló dalt. Ezután valamelyik vendéglő

következett, bor vagy pálinkával kevert sör — szédületesen hat ez a kotyvalék, pláne, ha üres gyomorba öntik. (Ha egyáltalán evett, biztos, hogy valami erős, fűszeres ételt rendelt a kísérője.) Ezután... ezután elmentek valahova, ahol egyedül lehetek — természetesen, következetes folytatása volt ez annak a pillanatnak, amikor találkoztak. Valahol, ahol harmatos a fű, ahol pad is akad, valahova a város peremére, talán egy pajta alá, és... a többi már a megszokott sorrendben történt, ugyanúgy, amint a pénz megelőzte a mozijegyet, az autóbuzsijegyet is. Máriának mindegyre nem volt semmi bizonyítéka, amióta azonban ismeri egymást — két éve is van már ennek — Angelával mindig ez szokott történni. Hogy esetleg éppen az elmúlt éjszakán másképpen estek meg a dolgok, nem fontos. Angela akkor is Angela marad, s Mária akkor is csak ugyanezt a szánakozást érzi iránta, s éppen így undorodik tőle.

Pedig, amikor elindultak a Gospodarsko Razstavišče felé, Máriában más érzelmek hullámoztak, nyoma sem volt benne utálkozásnak, szó sincs róla. Később indult meg benne ez az érzésvoyamat, később és a köztük történtek hatása alatt.

A véletlen sodorta őket össze a Tivoliban. Ha idejében észreveszi Angelát, föltétlenül elkerüli ezt a kellemetlen találkozást. Így azonban, Angela egyszerűen a karjába kapaszkodott és — megkezdődött a hosszú, céltalan ödönzés a parkban és az utcakon.

Sohasem értette meg, mindig érthetetlen maradt számára, ahányszor csak eszébe jutott, honnan volt Angelának bátorsága arra, hogy kigúnyolja őt erkölcsi gátlásai miatt, hogyan tudta — a háta mögött — annyiszor csúfolni, végül: hogyan állta meg, hogy megtartsa a kölcsönvett pénzt, amit mindenek ellenére, sohasem kért tőle vissza... És most, csak úgy, egyszerűen csatlakozik hozzá, mintha a legjobb barátnök volnának. Ugyan mit akarhat? Nem ok nélkül merült föl benne ez a kérdés, jól tudta, hogy Angela mézédés tud lenni, ha el akar érni valamit.

A parkon át menet hallgattak, nem beszéltek az utcán sem, amely szinte új életre kelt a sok főlzabadultán derős embertől. Mária tudta, hogy az ő rossz hangulata tett béklyót a nyelvükre. Angela arcáról is eltűnt már a jókedvnek a nyoma is. Így rosszkedvűen lépkedtek egymás mellett, mégis távol egy-

mástól, mintha csak féltek volna egymás testének érintésétől.

Mégis, nemsokára bekövetkezett a változás. Egy kirakat előtt állapodtak meg — Angela állt hátul — és Mária az üveg tükrében észrevette, hogy a lány alaposan végigméri, aprólékos gondnal vizsgálgatja nemcsak új, áttetsző, szép hullámokban aláomló, színes ruháját, hanem őt, őt magát, azt ami a ruha alatt van, testének minden gömbölyűségét. Tekintetében romlottság ült, mintha egy ágyban fekvő két test közös szeme nézné, úgy sétált pillantása az átlátszó ruha alatt, a hátán, a derekán, amelynek vonala parasztos-keményen tört meg a csipő fölött, érezte pillantását a farán, amelynek gömbölyűségét enyhítették ugyan a ruha rancai, de hangsúlyozták merész ivelését. Mária külön figyelmet szentelt ennek a testrésznek, mintha tekintetével meg akarta volna csonkítani ezt a büszke, csábító, vonzó domborulatot, szinte vigyázzban állt, úgy figyelt, aztán a büszke ív vonalának folytatását követte, a dús far mellett szinte jelentéktelennek tűnő combot, lábikrát, amelynek sötétlő hajlatait csak elmélyítették a barna szőr-szálak. Különös, Mária nyugodtan tűrte ezt a vizsgálatot, az irigy, egyre irigyebb tekintetet, sőt szándékosan mozdulatlan maradt, nem változtatott testének helyzetén. Első ezése az volt, hogy vélegesen megszabadult a túlzott szemérmességétől, ami miatt Angela annak idején nem egyszer piszkálta, s most, hogy ezzel tisztába jött, még élvezte is a helyzetet. A következő érzés a büszkeség volt, hirtelen, váratlanul többre értékelt önmagát, Angela nézése, irigysége azt igazolta, hogy jogos az a boldog büszkeség, amit akkor érez amikor, ideiglenesen, Náci birtokába adja át a testét. Végül, kellemesen érintette a tudat, hogy ruhája nemcsak jól áll, hanem még ki is emeli formáit, szikrákat gyújt más ember szemében, villanásokat, amiket akár naphosszat elnézne, kivált a nők szemében. Akkor is így állna, akkor sem moccanna, ha az egész világ nézné, csak hadd bámulják, irigykedjenek, örüljenek, gyűlöljék, szeressék... Megközelíthetetlenül, érinthetetlenül állná ezeket a pillantásokat, mint most, ezen a nyári napon, amikor az önmagába vetett hit olyan hirtelen megnövekedett benne, amikor annyira egynek érzi magát Nácival, amikor annyira otthonosan érzi magát az emberek minden képe és visszataszító tulajdonsága közepette... A kirakatüvegben látta Angelina pety-

hüdt vonásait, és egy rövid, egészen rövid pillanatra észbe jutott, milyen hargos volt még az imént is ezért, mert találkozott vele, méghozzá éppen ezen a napon, amikor — estére — együtt akart lenni Nácival, és csak azért ment el hazulról, mert már nem volt türelme. Hová lett ez a rosszkedv, hová Angelával szemben érzett olthatatlan gyűlölete? Önmagát is látta az üvegben, látta, hogy szemében is visszatükröződnek ezek a kérdések, és most már tudta, hogy az előbbi kellemetlen, borús érzések messze, mélyre, a tudata alá tolódtak. Ezután újra Angelát látta, még elhanyagoltabbnak érezte, még kopottabbnak, mint valójában volt, még megtörtébbnek, még kishitűbbnek, s diadalmos engedékenységet érzett iránta, holmi megvetésfélét is, pedig azelőtt soha, egyáltalán nem volt öntelt.

Igen, csupa kellemesség volt az egész világ, amikor folytatták útjukat, s csatlakoztak az utcán hőmpolygó emberfolyamhoz. Váratlan öröm volt minden pillantás, ami ráesett, meglepetés, és csak csodálkozott, hogy néhány órával ezelőtt semmibe sem vette ezeket a tekinteteket, meg sem látta őket. Az idegen szemek fölcillanása bódító élvezetet adott ennek a csatangolásnak, s végül is akaratlanul beismerte, hogy mégis csak van valami varázsa ennek a „flangálásnak” — Angela így mondaná —, csak éppen az kell, hogy alapja legyen hozzá az embernek, szép ruhát viseljen, ilyen gondtalanul derűs legyen a vasárnap délután. Szerelem kell hozzá, lángoló, égő, türelmetlen szerelem. — Ó, milyen lassan múlnak az órák, milyen ólomlábban jár az idő, milyen lassan jön el az este, a megbeszélt óra, amelyet megváltozhatatlan sorrendben édes kábulat követ.

Igazán nem beszélgetésre való idő volt ez, esze ágában sem volt szóba ereszkedni Angelával. A győző szánakozását érezte iránta, s hogyan is engedhette volna meg magának ebben a pillanatban, hogy beszédre nyissa ajkát. A lelke dalolt most, minden érzéke a valóságot szívta magába, azt a valóságot, ami ezúttal csupa ragyogás, csillogás volt, és a sok, láthatatlan csatornán át feléje áramló csodálat tovább szította az egyre magasabban lebegő mámoros kábulat tüzeit, csupa, melegséggel töltötte el. Élvezte a flangálás minden gyönyörét, feszülten leste a szembejövők tekintetében azt a bizonyos kis villanást — nemcsak a férfiakéban, a nők szemében is!

Így, szüntelenül hallgatva, érték a Gospodarsko Razstavišče bejáratához, a beáramló emberfolyam keresztül sodorta őket a kapun, amely sok, nagyon sok ember számára ilyen céltalan vasárnapi ödöngések kedvelt végállomása lett. Nem volt nehéz megállapítani, hogy a legtöbben csak úgy minden különösebb szándék nélkül keresték föl a kiállítás, mint a két lány is, elvonultak a szabadban fölállított gépek és járművek előtt — ezért nem kellett fizetni —, és megállapodtak a szobrokná, amelyekről Mária azt mondta Nácinak, hogy akármilyen ácslegény is különbekt tudna farnagi. Azután leültek a szökökút mellé, és elnézték a vastag sugárban magasba szökkenő vizet, tekintük követte a nemes ívben meghajló, majd szertefröccsenő, s végül sok-sok pásztaban alázuhanó, önmagába visszahulló vízoszlopot.

Ott ültek a víz szélén.

Mária egyáltalán nem volt fáradt — a gyárban mindennap nyolc órát állt megszokás nélkül —, mégis bizsergett egy kicsit a lába, s ez a zsibadtság valahogy illet emelkedett hangulatához, a hallgatáshoz. Arcán közöny ült, közöny minden iránt, ami körötte mozgott, zsvajgott, csillogott. Olyan kellemes, kábítóan jó volt ez a hangulat, mint amikor Nácival, az ő Nácijával volt együtt. Úgy érezte, mintha egy légmentesen elzárt, átlátszó falú szobában ülne, és látna — csak látna — mindent, ami körülötte történik. Nem bánta volna, ha sok-sok órán át ebben a láthatatlan szobácskában, lelkének biztonságos, meleg barlangjában lehetne talán, még a találka idejéről is megfeledkezett volna, ha Angela meg nem szólal, ha föl nem teszi a kérdést:

Mintha egy kődarab zúdult volna keresztül a levegőn, mintha betörte volna a kis üvegbarlang átlátszó falát, s a résen keresztül beáramlott a külső világ zürzavara.

Angela ásítva mondta ki a kérdést, s Mária meglepődve érezte, hogy ez a lény itt, aki kezdetben, találkozásuk első pillanataiban elrontotta jókedvét, s akinek később kegyesen mindent megbocsátott, csak azért, mert tőle, belőle indult ki pompás hangulatának hőmpolygó folyamata, újra, még mindig mellette van. Elcsodálkozott ezen, pedig értelme egyre bizonygatta, hogy a lány egész idő alatt mellette bandukolt, és valami izzott benne. Angela... Mária érezte, hogy egy másik élet, egy másik

sors van a közelében, és bele akart merülni a másik lány — a másik sors — elmúlt éjszakájába.

Nem volt rá bizonyítéka, hogy Angela nem egyedül ment moziba, lényegében tehát csak egyszerű föltevés volt, hogy a lányt az az öreg, semmirevaló, pénzes alak kísérte el. Igen, Angela leggyakrabban ezt a férfit csípte föl — valami megállapodásféle lehetett közöttük —, s ha ez az ember Máriának eszébe jutott, nagy, nagy szánalmat érzett Angela iránt, másrészt ilyenkor undorodott a legvadabbul. Sofőrök, iparosgédek, raktárnokok, küldöncök vették körül Angelát, mellettük fölűnt egy portás sovány, édeskés arca is, és most, hogy mindez eszébe jutott, vizsla pillantásokkal kutatta Angela arcát és nyakát, azzal a szinte tudatos vággyal, hogy fölfedezze rajta a férfiakak, fogak nyomát. Amikor még együtt laktak, nem egyszer sötét foltokat látott Angela nyakán, s most szinte mohón remélte, hogy újra megtalálja rajta ezeket a jeleket, az elmúlt éjszaka áruló bizonyítékait.

Angela váratlanul megszólalt:

— Van két ötdinárosod?

Mária belekotort fehér táskájába, talált is két pénzdarabot, de nem egyformát.

Angela gondolkodás nélkül kivette kitárt tenyeréből a nagyobbikat, s Mária agyán végigfutott a gondolat, hogy Angelának, természetesen megint nincs egy megvesztett vasa sem.

Angela felállt és háttal fordult a szökökútnak.

— Te is fordíts hátat a víznek... Tedd a tenyeredre a pénzt... Mit bámulsz rám? A fejünk fölött a vízbe dobjuk a pénzt. De nehogy eszedbe jusson, hogy a vállad fölött lódtsd! Akkor nem teljesül a kívánságod! Mit csodálkozol? Kívánj valamit és... teljesül. Urísten, mi a fenét bámulsz úgy rám?

Mária valóban rebbenés nélkül nézte, és újra szánalmat érzett iránta. Nézte az arcát, kitárt tenyerét. Angela most valahogy más volt, isten tudja miért, vagy talán nem is volt más, csak... ahogyan az alumínium pénzt nézte, s arca áhítozás kifejezést öltött, — volt ebben valami különös. Mindjárt ezután az óvatosság kerekedett felül Máriában, igyekezett leplezni szánakozását, érzéseit. Szeretett volna ráförmedni: Mit marhaskodsz? Megcsendült a fülében Náci kemény hangja is, s húzta maga felé, ki akarta emelni An-

gela társaságából. Aztán lelkiismeret-furdalást érzett, mert eszébe jutott, hogy az imént már teljesen meg is feledkezett Angeláról, aki egész úton mellette lépdelt, s csak a maga, a boldogságtól túlsorduló lelkét érezte, csak a maga diadalának édességét élvezte. Nőtt benne a részvét, mind őszintébb lett, amint elnézte Angela boldogtalan arcát. Közben Angela elhajította a pénzdarabot. Fölemelte, hátra hajtotta a fejét, a szeme még tovább folytatta ezt a mozdulatot, követni akarta az ötdináros útját, s így maradt néhány pillanattig, míg a pénzdarab röpte véget nem ért, míg meg nem hallotta azt a halk, talán nem is hallható loccsanást, amellyel az ércpénz a vízbe esett. Mária nem utánozta, nem is tudta, valójában mit kívánjon. De mit kívánt Angela? Álmainak lovagját, azt a feketehajú fiatalembert? Ugyan már! Mintha volna a világon olyan legény, aki egy éjszakánál tovább mellette maradna. Vagy éppen ezt kívánta? Az igazi, tartós, szerelmet? Annyi kívánsága lehet ennek a szerencsétlennek, hogy nem is tud közöttük választani. Meg aztán... ugyan honnan is jutna eszébe valami okos dolog? Kívánhatná azt is, hogy ő is olyan büszkén, diadalmasan lépdeljen a várososon keresztül, mint jó előbb Mária. Talán. Mária legvalószínűbbnek ezt a gondolatot érezte, mert biztosra vette, hogy az ő lebegő hangulata szomorította el ennyire Angelát.

Angela leült, ölébe ejtette kezét, oldalra hajtotta fejét, ajkán valami mosoly-féle suhant keresztül, amikor megkérdezte:

— Hát nem?...

Mária meg csak nézett rá, szakadatlanul nézte.

— Hát miért nem dobod a vízbe? Buta vagy! Semmi kívánságod nincsen?

Az utolsó kérdés csak látszólag volt kérdés, sokkal inkább megállapításnak hangzott, kétségtelen megállapításnak. Mária kiérezte ezt a hangjából, mert csengése elárulta, hogy Angela boldognak, nagyon boldognak, olyan boldognak látja, mint akinek már kívánsága sem lehet.

— Tulajdonképpen mit is kívánnék? — gondolkozott hangosan Mária, valójában nem is gondolkozott. Angela arcán, vonásainak rezzenésén, szemének mozdulatán, egész testének merev, zsidbadt tartásán látta, hogy most már

bizonyos abban, amit az előbb kimondott, hogy Mária teljesen hiánytalanul boldog.

— Hát akkor kívánd azt, hogy elutazz valahova.

Persze... — gondolta Mária, s továbbkövette Angela gondolatait. Persze, hogy azt gondolja róla, hogy neki mindene megvan, s mást nem is kívánhat már, mint egy kéjutazást, amelyet még egy igazgató sem engedhet meg magának.

— Kiugranék a bőrömből, ha megszabadulhatnék ettől... Angela görcsösen tördelte kezét. — Elutaznék a tengerre. Pulára... — keze hirtelen mozdulatlaná dermedt, és szeme szinté ijedten pillantott Máriára.

Pulára?... Mária szemében szomorúság és részvét csillogott. Tehát Angela is ismerte, megismerte egyszer a szerelmet, ez a szerelme tengerész volt, és... Angelának nem maradt más, mint az örökös vágyakozás a tenger után...

— Dobd már el azt a pénzt! — kiáltott Angela alig lepezett durvasággal.

Mária is ostobaságnak érezte, hogy semmiféle kívánság sem jut az eszébe, egyre csak Angelára, erre a szomorú figurára gondol.

— Hallgasd csak ezt a dalt! — szólalt meg hát, hogy változtasson a beszéd tárgyán, s hogy időt nyerjen.

— Mi a fenének játsszák mindig ugyanazokat a lemezeket! — kiáltott föl Angela csaknem dühösen. — Reggel a rádióban, délután a parkban, most meg itt gyötörnek velem. Bárcsak már abbahagynák. Gyűlölöm, utálom ezt a dalt, még azt a mozit is, ahol látam, az egész éjszakát, azt az embert is, a pénzt is! Mindent, mindent gyűlölök! — toporzékolt. — Mindent!

Mintha gyilkosan nehéz tehertől szabadult volna meg, mindkét kezével hátra támaszkodott, fejét is hátra hajtotta, és üres tekintettel nézett a hangszóró felé, amelyből még mindig a csodátevő szökökútról szóló dal hangjai áradtak.

Mária lassan felállt, lépett egyet, Angela elé lépett, szóltanul, ünnepélyes arccal hátat fordított a szökökútnak, egy pillantást vetett a tenyerében lapuló pénzdarabra, majd lassan, nagyon lassan leeresztette kezét, amilyen mélyen csak tudta, hogy minél nagyobb lendületet vehessen, és nagyot lódított a két dináron, kívánt is valamit, és a pénzdarab átrepült a fején, igen, pontosan a fején át, Angela szomorú arca, keserű ajka, nedves szeme fölött, igen, pontosan úgy, ahogy megvan írva, ha az ember azt akarja, hogy teljesüljön a kívánsága.

Bodrits István fordítása

